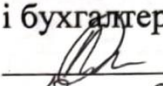

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Факультет економіки та екології моря

Кафедра фінансів і бухгалтерського обліку

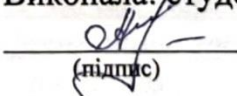
«Допущена до захисту»
В.о. завідувача кафедри фінансів
і бухгалтерського обліку
 Наталія ДАНК
« 17 » 06 2026 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

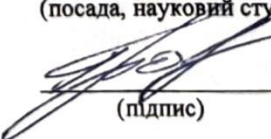
на тему: **«ОЦІНКА ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ЙМОВІРНОСТІ
БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА»**

Виконала: студентка групи 4441

 Єленчук А.О.
(підпис) (П.І.Б.)

Керівник роботи

Професор, д.е.н.
(посада, науковий ступень, вчене звання)

 Рогов Г.К.
(підпис) (П.І.Б.)

Миколаїв -2026 р.

АНОТАЦІЯ

В кваліфікаційній роботі розкрито теоретичні основи оцінки та прогнозування ймовірності банкрутства підприємства. Систематизовано підходи до визначення та класифікації банкрутства, охарактеризовано нормативно-правову базу його регулювання в Україні, досліджено методичні підходи до прогнозування фінансового дистресу. Здійснено комплексний аналіз фінансового стану дочірнього підприємства з іноземною інвестицією «Сантрейд» за 2021-2025 рр. Проаналізовано показники ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості й прибутковості підприємства. За результатами проведеного аналізу виявлено ключові загрози фінансової стабільності підприємства та чинники, що зумовлюють ризики виникнення банкрутства. На основі отриманих результатів розроблено рекомендації щодо впровадження системи прогнозування та мінімізації ризиків банкрутства підприємства.

Ключові слова: банкрутство, показники ліквідності, показники платоспроможності, показники фінансової стійкості, показники прибутковості.

ANNOTATION

The qualification paper reveals the theoretical foundations of assessing and forecasting the probability of enterprise bankruptcy. Approaches to defining and classifying bankruptcy are systematized, the regulatory framework for its regulation in Ukraine is characterized, and methodological approaches to forecasting financial distress are examined. A comprehensive financial analysis of subsidiary with foreign investment “Suntrade” for 2021–2025 has been carried out. Indicators of liquidity and solvency, financial stability, and profitability of the enterprise have been analyzed. Based on the results of the analysis, key threats to the financial stability of the enterprise and factors causing bankruptcy risks have been identified. On the basis of the obtained results, recommendations have been developed regarding the

implementation of a system for forecasting and minimizing enterprise bankruptcy risks.

Keywords: bankruptcy, liquidity indicators, solvency indicators, financial stability indicators, profitability indicators..

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА	10
1.1. Економічна сутність банкрутства та його класифікація	10
1.2. Нормативно-правова база та інформаційне забезпечення оцінки ймовірності банкрутства	16
1.3. Методичні підходи до прогнозування ймовірності банкрутства підприємства	19
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ОЦІНКА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ДП «САНТРЕЙД»	28
2.1. Загальна характеристика підприємства та аналіз структури і динаміки його балансу	28
2.2. Комплексна оцінка фінансових показників діяльності підприємства	35
2.3. Прогнозування ймовірності банкрутства за вітчизняними та зарубіжними моделями	43
РОЗДІЛ 3 РОЗРОБКА ЗАХОДІВ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ БАНКРУТСТВУ ДП «САНТРЕЙД»	55
3.1. Удосконалення нормативно-правового регулювання відносин неплатоспроможності	55
3.2. Антикризові заходи та рекомендації щодо відновлення фінансової стійкості	60
3.3. Методичні рекомендації з удосконалення системи моніторингу ймовірності банкрутства	65
ВИСНОВКИ	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	75
ДОДАТКИ	81

ВИСНОВКИ

За результатами виконання кваліфікаційної роботи зроблено такі висновки.

1. Банкрутство є комплексним явищем, що відображає юридично визнану незворотню неплатоспроможність суб'єкта господарювання, зумовлену хронічним дефіцитом ліквідних активів та неефективністю фінансового управління. Аналіз наукової літератури засвідчив відсутність єдиного підходу до трактування поняття «банкрутство»: різні автори акцентують на фінансово-економічному (Бланк, Терещенко), юридично-процесуальному (КУзПБ) та управлінському (Кизим) аспектах. У роботі прийнято комплексне визначення, що поєднує всі три аспекти. Виокремлено п'ять стадій розвитку фінансової кризи: прихована криза, фінансова нестійкість, стійка неплатоспроможність, судова процедура, банкрутство або відновлення.

2. Нормативно-правова база регулювання банкрутства в Україні базується на Кодексі України з процедур банкрутства (2018/2019). Порівняльний аналіз із Директивою ЄС 2019/1023 виявив суттєві відмінності у ключових параметрах: середня тривалість провадження в Україні (2,9 роки) вдвічі перевищує показники ЄС; частка ліквідаційних проваджень сягає 85% порівняно з 40–50% у ЄС; відсутня система раннього попередження та механізм cross-class cram-down. Систематизовано методичні підходи до прогнозування банкрутства: моделі множинного дискримінантного аналізу (Альтман, Спрінгейт, Фулмер, Таффлер–Тішоу), вітчизняна модель Терещенка та логіт-модель Олсона.

3. ДП «САНТРЕЙД» є стратегічним активом транснаціональної корпорації Bunge Global SA в Україні, зареєстрованим у 1998 р. Ключовим активом підприємства є зерновий термінал «Грінтур-Екс» у Миколаєві потужністю понад 5 млн т/рік із загальним обсягом інвестицій понад 280 млн

доларів США. Горизонтальний аналіз балансу засвідчив зростання сукупних активів з 13 160,6 до 16 929,2 млн грн (+28,6% за 2021–2025 рр.). Кризовий 2022 рік характеризується різким скороченням активів до 10 813,8 млн грн (–20,6%) внаслідок воєнних дій, визнаних у консолідованій звітності Bunge Global SA. Вертикальний аналіз підтверджує поступове зміцнення частки власного капіталу в структурі пасивів (з 16,6% до 21,5%).

4. Комплексна оцінка фінансових показників виявила: задовільну позицію поточної ліквідності ($K_{пл} = 1,43–1,71$), що відповідає галузевій нормі агропромислових трейдерів; зростаючу частку власного капіталу при збереженні активного фінансового важеля (D/E знизився з 5,03 до 3,51); V-подібне відновлення рентабельності після кризи 2022 р. (ROA відновився до +9,85% у 2025 р.); критичне подовження строку погашення дебіторської заборгованості (до 209 днів у 2025 р.) - головний виявлений фінансовий ризик, який потребує невідкладного управлінського реагування.

5. Застосування п'яти дискримінантних моделей та логіт-моделі Олсона дало узгоджені результати: у 2021 р. - задовільний або безпечний стан; у 2022 р. - погіршення до зони банкрутства за всіма моделями; у 2023–2025 рр. - стабільний або відмінний стан. Ймовірність банкрутства за логіт-моделлю не перевищила 28,4% навіть у кризовому 2022 р. (при критичному рівні 50%), що підтверджує відсутність системного фінансового дистресу. Критичний аналіз моделей виявив три методологічних обмеження: заниження фінансової стійкості агропромислових трейдерів через нормативи виробничих компаній; ігнорування підтримки материнської компанії; відсутність калібрування для умов збройного конфлікту.

6. У сфері вдосконалення нормативно-правового регулювання запропоновано три напрями реформ: (а) процедурні - скорочення строків провадження до 18 місяців, цифровізація, спрощені процедури для МСБ; (б)

реструктуризаційні - повна імплементація Директиви ЄС 2019/1023, механізм мораторію до 4 місяців, cross-class cram-down; (в) превентивні - запровадження дворівневої системи раннього попередження з обов'язковим фінансовим моніторингом для підприємств із доходом понад 50 млн грн. Реалізація пропозицій дозволить знизити частку ліквідаційних проваджень з 85% до 50–55%.

7. Розроблено трирівневу систему антикризових заходів для ДП «САНТРЕЙД»: оперативний рівень (до 6 місяців) - формування антикризового резервного фонду у розмірі $\geq 3\%$ виручки (≈ 506 млн грн), оптимізація грошових потоків; тактичний рівень (6–18 місяців) - реструктуризація кредитного портфеля ($D/E \leq 3,0$), впровадження факторингу ДЗ ($DSO \leq 150$ днів), зниження операційних витрат на 10%; стратегічний рівень (18+ місяців) - диверсифікація логістичних маршрутів (частка Чорного моря $\leq 60\%$), збільшення потужності терміналу до 4 млн т, збереження $ROE \geq 44\%$.

8. Розроблено авторську трирівневу систему моніторингу ймовірності банкрутства (ТСМЙБ): рівень I - щотижневий моніторинг ліквідності (13-тижневий прогноз грошових потоків); рівень II - щомісячний аналіз 12 коефіцієнтів (ліквідність, стійкість, рентабельність, ділова активність); рівень III - квартальне інтегральне оцінювання за мультимодельним підходом. Для агрегування результатів чотирьох моделей розроблено інтегральний індекс фінансового ризику (ІРФ). Ретроспективний розрахунок ІРФ за 2021–2025 рр. підтвердив діагностичну спроможність системи: перехід до зеленої зони у 2025 р. (ІРФ = 0,840) відображає успішне фінансове відновлення підприємства. Цільовий рівень ІРФ = 0,85–0,90 на 2026–2027 рр. досяжний через поєднання якісного моніторингу та реалізації антикризових заходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Blanc J.-M. Business Failure and Bankruptcy Across History // Enterprise & Society. - 2021. - Vol. 22, № 2. - P. 303–317.
2. Altman E. I. Financial Ratios, Discriminant Analysis and the Prediction of Corporate Bankruptcy // The Journal of Finance. - 1968. - Vol. 23, № 4. - P. 589–609.
3. Бланк І. О. Фінансовий менеджмент : підручник. - 3-тє вид., перероб. та доп. - Київ : Ніка-Центр, 2020. - 680 с.
4. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві : монографія. - Київ : КНЕУ, 2003. - 272 с.
5. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством : теорія, методологія, практика : монографія. - Київ : КНТЕУ, 2001. - 580 с.
6. Кодекс України з процедур банкрутства : Закон України від 18.10.2018 р. № 2597-VIII. - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-18> (дата звернення: 15.03.2026).
7. Кизим М. О. та ін. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства : монографія. - Харків : ІНЖЕК, 2003. - 144 с.
8. Чернявський А. Д. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. - Київ : МАУП, 2006. - 256 с.
9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змінами). - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 15.03.2026).
10. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства : наказ Міністерства економіки України від 19.01.2006 р. № 14. - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06> (дата звернення: 15.03.2026).

11. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій : наказ Агентства з питань запобігання банкрутству від 27.06.1997 р. № 81. - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0081303-97> (дата звернення: 15.03.2026).

12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 17.03.2026).

13. Dechow P. M., Ge W., Larson C. R., Sloan R. G. Predicting Material Accounting Misstatements // Contemporary Accounting Research. - 2020. - Vol. 28, № 1. - P. 17–82.

14. Argenti J. Corporate Collapse: The Causes and Symptoms. - London : McGraw-Hill, 1976. - 203 p.

15. Altman E. I., Hotchkiss E., Wang T. Corporate Financial Distress, Restructuring, and Bankruptcy. - 4th ed. - Hoboken : Wiley, 2020. - 512 p.

16. Prusak B. Review of Research into Enterprise Bankruptcy Prediction in Selected Central and Eastern European Countries // International Journal of Financial Studies. - 2021. - Vol. 9, № 1. - P. 1–15.

17. Ohlson J. A. Financial Ratios and the Probabilistic Prediction of Bankruptcy // Journal of Accounting Research. - 1980. - Vol. 18, № 1. - P. 109-131.

18. Dang C., Giam T., Li X. Bankruptcy Prediction: A Literature Review and Meta-Analysis // Journal of Business Finance & Accounting. - 2022. - Vol. 49, № 5–6. - P. 843–882.

19. Veganzones D., Severin E. An Investigation of Bankruptcy Prediction in Imbalanced Datasets // Decision Support Systems. - 2021. - Vol. 112, Article 113124. - P. 1–14.

20. Іванюта С. М. Антикризове управління : навч. посіб. - Київ : Центр учбової літератури, 2022. - 288 с.

21. Berk J., DeMarzo P. Corporate Finance. 6th ed. Hoboken: Pearson, 2023. 1104 p.
22. Поддєрьогін А. М. та ін. Фінанси підприємств: підруч. 9-те вид. Київ: КНЕУ, 2022. 519 с.
23. Damodaran A. Corporate Finance: Theory and Practice. 5th ed. Hoboken: John Wiley & Sons, 2022. 986 p.
24. Altman E. I., Iwanicz-Drozdzowska M., Laitinen E. K., Suvas A. Financial distress prediction in an international context: a review and empirical analysis of Altman's Z-score model. *Journal of International Financial Management & Accounting*. 2022. Vol. 33, No. 3. P. 200–239. DOI: 10.1111/jifma.12064.
25. Zhuk V., Mazur A. Financial analysis of agricultural enterprises under martial law conditions in Ukraine. *Agricultural and Resource Economics*. 2024. Vol. 10, No. 1. P. 5–22. DOI: 10.51599/are.2024.10.01.01.
26. Ross S., Westerfield R., Jordan B. Fundamentals of Corporate Finance. 13th ed. New York: McGraw-Hill Education, 2022. 912 p.
27. Pozzoli M., Paolone F. Financial distress prediction and business failure: overview of related models. *An Introduction to Business Models*. 2021. P. 37–62. DOI: 10.1007/978-3-030-63059-1_3.
28. Beckmann P., Krüger M., Mehlhorn M. Financial distress prediction under geopolitical uncertainty: evidence from conflict zones. *Journal of Financial Economics*. 2023. Vol. 148, No. 2. P. 412–441. DOI: 10.1016/j.jfineco.2023.01.008.
29. Springate G. L. V. Predicting the possibility of failure in a Canadian firm. Unpublished MBA research project. Burnaby: Simon Fraser University, 1978. 178 p.
30. Kaur G., Singh S. Predicting corporate financial distress using Springate and Altman Z-score models: evidence from India. *Paradigm*. 2022. Vol. 26, No. 1. P. 26–37. DOI: 10.1177/09718907221088338.

31. Fulmer J. G., Moon J. E., Gavin T. A., Erwin M. J. A bankruptcy classification model for small firms. *Journal of Commercial Bank Lending*. 1984. Vol. 66. P. 25–37.
32. Taffler R. J., Tisshaw H. J. Going, going, gone – four factors which predict. *Accountancy*. 1977. Vol. 88, March. P. 50–54.
33. Терещенко О. О. Дискримінантна модель інтегральної оцінки фінансового стану підприємства. *Економіка України*. 2003. № 8. С. 38–44.
34. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: монографія. Київ: КНЕУ, 2004. 268 с.
35. Колісник М. В., Маслак О. О. Обмеження застосування вітчизняних моделей прогнозування банкрутства в умовах воєнної економіки. *Бізнес Інформ*. 2022. № 12. С. 276–285. DOI: 10.32983/2222-4459-2022-12-276-285.
36. Ohlson J. A. Financial ratios and the probabilistic prediction of bankruptcy. *Journal of Accounting Research*. 1980. Vol. 18, No. 1. P. 109–131. DOI: 10.2307/2490395.
37. Pant A., Bishnoi A. Financial distress prediction using multiple discrimination analysis and logit regression model: a comparative study. *Journal of Commerce & Accounting Research*. 2022. Vol. 11, No. 4. P. 41–53.
38. Skeel D., Triantis G. Bankruptcy Law as a Liquidity Provider // *The University of Chicago Law Review*. - 2021. - Vol. 88, № 2. - P. 55–114.
39. Kliestik T., Misankova M., Valaskova K., Svabova L. Bankruptcy Prevention: New Effort to Reflect on Legal and Social Changes // *Science and Engineering Ethics*. - 2021. - Vol. 24, № 2. - P. 791–803.
40. World Bank. *Doing Business 2021: Comparing Business Regulation in 190 Economies*. - Washington : World Bank Group, 2021. - 282 p. URL: <https://www.doingbusiness.org> (дата звернення: 20.03.2026).
41. Directive (EU) 2019/1023 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 on preventive restructuring frameworks, on discharge of debt and

disqualifications, and on measures to increase the efficiency of procedures concerning restructuring, insolvency and discharge of debt // Official Journal of the European Union. - 2019. - L 172. - P. 18–55.

42. Drukarczyk J., Schüler A. Unternehmensbewertung. - 8th ed. - München : Vahlen, 2021. - 618 S.

43. Doern R., Williams N., Vorley T. Special Issue on Business Failure: An Emerging Field of Research // International Small Business Journal. - 2021. - Vol. 37, № 1. - P. 3–18.

44. Altman E. I., Iwanicz-Drozdowska M., Laitinen E. K., Suvas A. A Race for Long Horizon Bankruptcy Prediction // Applied Economics. - 2020. - Vol. 52, № 37. - P. 4092-4111.

45. Eckbo B. E., Thorburn K. S., Wang W. How Costly Is Corporate Bankruptcy for the CEO? // Journal of Financial Economics. - 2022. - Vol. 143, № 2. - P. 1202–1231.

46. . UNCTAD. Digital Solutions for Trade Finance. - Geneva : United Nations, 2022. - 68 p.

47. Britton W., Roper S., Henley A. Insolvency Procedures and Post-Resolution Performance // Journal of Corporate Finance. - 2022. - Vol. 74. - Article 102218.

48. Brigham E. F., Ehrhardt M. C. Financial Management: Theory and Practice. - 16th ed. - Mason : Cengage, 2022. - 1152 p.

49. Teece D. J. Dynamic Capabilities and Strategic Management: Organizing for Innovation and Growth. - 2nd ed. - Oxford : Oxford University Press, 2021. - 284 p.

50. Berk J., DeMarzo P. Corporate Finance. - 6th ed. - Hoboken : Pearson, 2023. - 1104 p.

51. Gerasymenko O., Pavlov K. Grain Supply Chain Transformation in Ukraine During the 2022 War // Agribusiness: An International Journal. - 2023. - Vol. 39, № 4. - P. 1012–1031.

52. Taleb N. N. Antifragile: Things That Gain from Disorder. - Updated ed. - New York : Random House, 2022. - 544 p.

53. Ross S. A., Westerfield R. W., Jordan B. D. Corporate Finance: Core Principles and Applications. - 7th ed. - New York : McGraw-Hill, 2022. - 784 p.

55. American Institute of Certified Public Accountants (AICPA). Financial Planning and Analysis: Toolkit for CFOs. - New York : AICPA, 2022. - 214 p.

56. . Klietik T., Misankova M., Valaskova K., Svabova L. Bankruptcy Prevention: New Effort to Reflect on Legal and Social Changes // Science and Engineering Ethics. - 2021. - Vol. 24, № 2. - P. 791–803.

57. Damodaran A. Corporate Finance: Theory and Practice. - 5th ed. - Hoboken : Wiley, 2022. - 974 p.

58. Veganzones D., Severin E. An Investigation of Bankruptcy Prediction in Imbalanced Datasets // Decision Support Systems. - 2021. - Vol. 112. - Article 113124.